

Nr 833

Av herr Eliasson i Moholm m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 65, angående viss omorganisation av jordbrukstekniska institutet och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, m. m.

(Lika lydande med motion nr 683 i Första kammaren)

Byggnads- och mekaniseringsfrågornas stora betydelse för jordbruksnäringen belyses på ett framträdande sätt i departementschefens framställning i proposition nr 65. Häri anges att återanskaffningsvärdet av jordbrukets ekonomibyggnader uppskattas till 20 000 milj. kr. samt att det årligen investeras omkring 500 milj. kr. i maskiner. I en nyligen framlagd undersökning inom 1960 års jordbruksutredning ang. kapitalets utveckling i lantbruket (SOU 1964: 8) framgår emellertid att investeringsverksamheten beträffande jordbrukets byggnader under tioårsperioden 1952—1961 visar en starkt fallande kurva. Detta kan belysas med följande siffror. Medan byggnadskostnadsindex under tiden från år 1950 till år 1961 stigit med 90 procent, har kostnader för ny-, till- eller ombyggnad minskat från 89 milj. till 59 milj. kr., samtidigt som underhållet av byggnader i löpande priser håller sig ganska konstant vid ca 260 milj. kr. per år. Utan tvekan kan de här angivna siffrorna anses utgöra en klar bekräftelse på den kapitalför-täring som för närvarande sker beträffande jordbrukets byggnader. Orsakerna härtill är sannolikt flera. Jordbrukets bristande lönsamhet, ovisshet om strukturförändringar inom jordbruket, förändrade produktionsbetingelser och stark ovisshet om de tekniska förändringar som är möjliga att genomföra under de närmaste årtionena har alltsammans verkat bromsande på investeringsviljan. Vidare har gällande beskattningsregler försvärat radikala grepp på byggnadssidan. I stället för att bygga nytt har jordbrukarna ofta av skattetekniska skäl tvingats att på befintlig grund vidta mindre ändamålsenliga förändringar och reparationer. Utvecklingen torde emellertid snabbt framtvinga förändrade beskattningsregler som stimulerar till en mera effektivitetsbefrämjande byggnadsverksamhet inom jordbruket.

Då det gäller att ta ställning till jordbrukets byggnadsproblem är emellertid många faktorer mer eller mindre oklara. En rad problemkomplex är ännu helt olösta, samtidigt som den tekniska och ekonomiska utvecklingen skapar nya problem. En utbyggnad och rationalisering av forsknings- och

försöksverksamheten på hithörande områden är därför av utomordentlig betydelse. Vi vill därför uttala vår tillfredsställelse med det förslag till upp- rustning och omorganisation av den statliga försöksverksamheten på detta område som jordbruksministern föreslår i föreliggande proposition. Inte minst betydelsefullt är att försöksverksamheten kan spridas över landet på ett sådant sätt att verklig vägledning kan ges under olika klimatologiska förhållanden och vid olika produktionsinriktningar. I det avseendet torde det vara svårast att komma till rätta med byggnadsproblemen i norra och mellersta Sverige.

1961 års jordbrukstekniska utredning föreslog att statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader skulle förflyttas till Ultuna. I propositionen vill emellertid inte departementschefen föreslå en sådan förflyttning utan säger att »försöksverksamheten tills vidare bör kvarbli i Lund». Med hänsyn till lokalförhållandena vid lantbrukshögskolan i Ultuna är vi medvetna om att en sådan förflyttning nu inte kan ske. Allt synes emellertid tala för att målsättningen måste vara att så snart lokalförhållandena medger detta förflyttningen bör ske.

Tre skäl talar härför.

1) För att skapa bästa möjliga effektivitet i utvecklingsarbetet beträffande byggnader och tekniska anordningar i anslutning härtill måste ett intimt samarbete ske mellan statens lantbruksbyggnadsförsök och jordbrukstekniska institutet. Ett sådant samarbete måste försvåras och fördyras av det stora avståndet mellan de båda försöksinstitutionerna.

2) Undervisningen i byggnadslära vid lantbrukshögskolan skall i huvudsak kunna tillgodoses genom att befattningshavare vid byggnadsförsöken anlitas härför. Denna undervisning torde ha mycket att vinna på att byggnadsförsökens institutionsplats är belägen i anslutning till undervisningsplatsen.

3) En betydande del av försöksverksamheten ute vid praktiska jordbruk måste, om tillfredsställande erfarenhet skall kunna skapas, förläggas i mellersta och norra Sverige. Ur den synpunkten måste en förläggning av försöksinstitutionen till Ultuna innebära vissa praktiska fördelar.

Med stöd av det anförda får vi föreslå,

att riksdagen måtte uttala att, så snart lämpliga lokaler kan anskaffas vid lantbrukshögskolan, statens lantbruksbyggnadsförsök måtte förflyttas till Ultuna.

Stockholm den 3 april 1964

Gunnar Hyltander

Sven Vigelsbo

Rolf Eliasson
i Moholm
Ernst Jacobsson